

ประสบการณ์หลวงปู่เจี๊ยะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อันนี้มันเป็นประเพณีว่าบวชทำไมต้องโกนหัวด้วย เพราะการบวชตั้งแต่ที่แรกแล้วพระพุทธเจ้าเวลาบวชต้องเอหิภิกขุไง เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด แค่นี้เอง สมัยพุทธกาล เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ถ้าผู้ที่เป็นพระอรหันต์แล้วนะ พระพุทธเจ้าเทศน์จนเป็นพระอรหันต์นะ เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด เห็นไหมเพื่อความสุขเห็นไหม แต่ถ้าพูดถึง ถ้าพูดถึงคนที่ยังไม่เป็นพระอรหันต์ เวลาขอบวชเอหิภิกขุเหมือนกัน เธอจงเป็นภิกษุมาเถิดเพื่อพรหมจรรย์ เห็นไหม เพื่อประพฤติกปฏิบัติต่อไป

ถ้าเป็นพระอรหันต์นะ เป็นพระอรหันต์ปั๊บ เวลาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าปั๊บเป็นพระอรหันต์เลย พอเป็นพระอรหันต์ปั๊บขอบวชเอหิภิกขุ เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด แต่ถ้าพูดถึงถ้ายังไม่สุดนะ มันมีบางเวลาไปขอบวชยังไม่สิ้นเป็นพระอรหันต์ไง เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของพรหมจรรย์ เพราะพรหมจรรย์ยังไม่สะอาดบริสุทธิ์ใช้ใหม่ต้องปฏิบัติต่อไป นั่นบวชครั้งแรก

บวชครั้งที่ ๒ ถือไตรสรณคมน์ แล้วพอสุดท้ายแล้วก็มาบวชไอนี้ ญัตติจิตตุดกรรม เพราะมันเป็นพิธีกรรมมาหมด นี่เวลาบวชนะ เวลาบวชพระพุทธเจ้านะ สมัยนั้นอินเดียสมัยเป็นพราหมณ์นะเขาจะไว้ผมยาว ถ้าใครตัดผมนะถือว่าคนนั้นเป็นจัญไรเขาไม่รับเลย ฉะนั้นเวลาฤาษีชีไพรเขาจะไว้หนวดไว้เคราเห็นไหม ไว้หนวดไว้เคราเนี่ย

ทีนี้ถ้าเป็นภิกษุเนี่ยเห็นไหม เนี่ยต้องโกนหนวด โกนเครา โกนหนวด โกนเคราหมด ถ้าโกนหนวด โกนเครา โกนผม โกนศีรษะหมดแล้วบวชเห็นไหม บวชพอบวชมีคนอยากบวชมาก ที่ว่านาๆ บวชนาๆ ที่ว่าเนี่ยนาคพญานาคก็อยากบวชมากก็ไปปลอมเป็นมนุษย์มาบวช พอบวชเสร็จแล้วพอเวลาอยู่ในกุฏินอนหงายหลับไป พอหลับเนี่ยฤทธิ์มันไม่ได้ เพราะคนหลับมันก็กลับไปเป็นพญานาค มีพระเปิดเข้าไปเจอตกใจ พอไปเจอพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าเจริญมานบวชไม่ได้ ต้องเป็นมนุษย์เท่านั้น ก็เลยไม่ให้บวช แต่เขาอยากบวชมาก อยากบวชมากว่าอย่างนั้นขอฝากชื่อไว้ ถ้าบอกว่าจะบวชให้เรียกว่าบวชนาๆ

นี้หมายถึงว่าทำไมต้องโกนคิ้วไง โกนคิ้วเนียในพระไตรปิฎกชัดเจนมาก โกนเครา โกนหนวด โกนเครา โกนผม แต่ว่าคิ้วเนียนร่าอยู่ในนั้นด้วยไง ที่นี้เพียงแต่ในปัจจุบันนี้เขาบอกว่าพระที่โกนคิ้ว กับพระไม่โกนคิ้ว มหายานเขาไม่โกนคิ้วนะ พระจีนไม่โกนคิ้ว พระจีนไม่โกนคิ้ว พระพม่าไม่โกนคิ้ว เนี่ยแล้วทางนี้เขาในพระไทยเขาบอกจะไว้คิ้วบ้าง เขาก็อ้างว่าเมื่อก่อนเนี่ยมีคิ้วหมด เนี่ยไม่ได้โกนคิ้ว เพราะโกนหนวดโกนเครา โกนศีรษะ ไม่ได้โกนคิ้ว

แล้วบอกเขาอ้างว่าเวลาสี่กระหว่างพม่ากับไทยไง ที่นี้พม่ากับไทยเนีย ในการสงครามใช้ไหม มันก็มีการสืบทอดการลับมีต่าง ๆ เข้ามาเนีย พระก็มาสืบทอดการลับได้ เขาเลยแบ่งแยกใจให้เห็นว่าพระพม่ากับพระไทย พระไทยต้องโกนคิ้ว พระพม่าไม่โกนคิ้ว นี่เขาอ้างกันอย่างนี้นะ แต่เราไม่เชื่อ เราไม่เชื่อตรงนี้ เราเชื่อตั้งแต่พระไตรปิฎกมาว่าทำไมต้องโกนคิ้วด้วย ที่นี้โกนคิ้วเนียนร่าก็โกนมาตลอดใช้ไหม เพราะเราโกนเป็นประจำอยู่แล้ว การปลงผม ปลงหนวด ปลงผม ปลงทุกอย่างแล้วถึงจะบวชพระได้

เพราะการบวชพระได้นี้ ในพระไตรปิฎกเห็นไหม นกต่างหลากหลายเวลาเข้ามาถึงมาในพุทธศาสนา เหมือนกับนกพิราบสีขาวหมด เราจะมาจากชนชั้นหลากหลายมาก กษัตริย์ กุฎุมพี คนทุกข์ คนเชื่องใจ พอบวชแล้วเสมอภาคหมดใจ นี่พอเสมอภาคหมดคนนะ แล้วเราไว้ตรงนั้นมันจะแตกต่างไหม ฉะนั้นคำว่าเสมอภาคหมด พระพุทธเจ้ามองจากข้างนอกแล้วข้างในด้วยไง มองจากข้างนอกคือสมณสาธูป แล้วพอโกนผมโกนคิ้วขึ้นมาแล้วมาบวชเห็นไหม ธรรมวินัยนี้เป็นตัวหลัก นี่ถึงว่าทำไมถึงต้องโกนคิ้วด้วย โกนคิ้วก็ตามธรรมวินัย ตามพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้

แต่นี้ไอ้เรื่องอย่างนี้ ถึงว่าประเพณีวัฒนธรรมแต่ละพื้นถิ่น มันต่างกัน อย่างเช่นเห็นไหม ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ เนี่ย ประเพณีแตกต่างหลากหลายนะ นี่ประเพณีวัฒนธรรมเห็นไหม เนี่ยเวลาพุทธศาสนาเผยแผ่มาเนีย เผยแผ่ไปในสังคมใด สังคมใดเนี่ยมันก็แบบว่าพื้นถิ่นเห็นไหม ความพื้นถิ่น ไปเมืองจีน ไปต่าง ๆ มันก็มีหลากหลายกันไป

อันนี้พูดถึงมันก็มี ถ้าพูดถึงว่าเวลาห่มผ้าเห็นไหม เวลาห่มผ้า ๆ อย่างนี้ แล้วยังมีอีกนะ ตอนนีเขาก็บอกว่า เวลาจะเข้าไปในสโมสร ในสังฆกรรมต้องรัดอก เขาว่ากันไปนะ แต่เราดูแล้วอันนี้มันไม่มีในธรรมวินัย เราก็เรื่องของเขา เนี่ยเราจะพูดตรงนี้บอกว่า เวลาพระจีน พระญวนนี่ เขานุ่งกางเกงไง อ้าวแล้วเขาผิดไหมละ อ้าว แล้วเขาผิดไหม มันเป็นนิกายไง มันเป็นพื้นถิ่นสมัยนั้นคนเข้าไปในเมืองจีน เมืองจีนเป็นเมืองหนาว

ตอนนี้พระไทยเราเนี่ยไปธรรมทูตนะ เขาไปเผยแผ่ใน.. เพื่อนไปมาไปเยอรมันนะ บอกไม่เคยออกมาจากกุฏิเลย หิมะตกตลอด อยู่แต่ในห้องปิดหมดเลยออกมาไม่ไหวเพราะหิมะมันตกตลอด แล้วเวลานี้หลวงปู่สุวัจน์จะไปเนี่ย พระเขาจะเอาผ้าคลุม ผ้าขนสัตว์หนา ๆ เนี่ยมาตัดจิวรตัดส่งมาให้ เขาเอาไว้เผื่อกันหนาวไง ฉะนั้นนี่พูดถึงเราอยู่ในเมืองร้อน แล้วเราจะไปเผยแผ่ในเมืองหนาวเห็นไหม เราก็เตรียมเครื่องนุ่งห่มของเราไปตัดเย็บให้มันถูกต้อง ที่นี้ตัดเย็บถูกต้องเนี่ย เรามีสิ่งเปรียบเทียบเนี่ย

แต่ถ้าคิดดูพระในอินเดียเนี่ยแล้วเดินเท้ามาเนี่ย เข้าไปในเมืองจีน มันอินเดียมัน ๓ ฤดูใช่ไหม เข้าไปในเมืองจีนนี้หิมะตกตลอดนี้ แล้วประชาชนพื้นถิ่นเขานุ่งห่มอย่างนั้นเห็นไหม สมัยโบราณแล้วเราย้อนกลับไปเป็นพัน ๆ ปี คิดตอนนี้ไม่ได้ ถ้าคิดตอนนี้มันก็คิดได้หมด เพราะอะไรเพราะเราเห็นภาพหมดแล้ว

แต่สมัยโบราณเมื่อ ๒,๐๐๐ กว่าปีที่แล้วยังไม่เห็นนะ กว่าข่าวสารจะมาถึง กว่าเราจะเห็นโอ้ เกือบปีกว่าจะเดินมาถึง แล้วเดินมาแล้ว คูตี คูเนี่ยพระถึงซัมจังที่ว่าจะไปอะไรนะไปอินเดียเห็นไหม ฝึกเดินก่อนนะ แล้วเดินแล้วต้องผ่านทะเลทราย เนี่ยจากจีนเนี่ยมันจะผ่านทะเลทราย ข้ามเข้าไปในอินเดีย แล้วต้องลงทะเล ต้องอะไร ต้องฝึก ฝึกฝนนะ

อ้าวสมัยอยุธยาเนี่ย สมัยอยุธยาเห็นไหมสยามวงศ์ ลังกาวงศ์เนี่ย เวลาลังกาวงศ์เนี่ยไม่มีพระเขามาขอที่สยามวงศ์ แล้วสยามวงศ์นี้ให้ ให้พระอุปาลีไปที่ไปบวชที่สยามวงศ์ไง ให้พระ ๕ องค์ ๑๐ องค์ นั่งเรือออกทะเลไป ออกทะเลไป เพื่อไปถึงลังกา ไปลังกาก็คณะสงฆ์ไปใช่ไหม คณะสงฆ์ก็บวชพระเข้ามา เขาเรียกว่าสยามวงศ์ สยามวงศ์ ลังกาวงศ์ เห็นไหม

เนี่ยสยามวงศ์ก็เพราะเอาพระจากเมืองไทยนี้ไปบวชที่ลังกา เพราะลังกาพระไม่มี แล้วยังตอนหลังนี้ สมัยอาณาจักรจนหมดเลยเหลือแค่อยุธยาองค์เดียวลังกาเนี่ย ก็สยามวงศ์รอบที่ ๒ เอาพระจากเมืองไทยเนี่ยไปบวชอีกรอบหนึ่ง พอไปบวชอีกรอบหนึ่ง มันก็เกิดสยามวงศ์รอบ ๒ ขึ้นมานี้ที่ลังกา

นี่เราพูดถึงเนี่ยเหตุเพราะโกนคิ้ว โกนผม โกนหนวด เนี่ยเราต้องดูประวัติศาสตร์ ดูประวัติศาสตร์แล้วก็ดูวัฒนธรรมพื้นถิ่น แล้วเราก็นำมาเทียบธรรมเนียม ฉะนั้นครูบาอาจารย์เราทำอย่างนี้ แล้วยิ่งพูดภาษาเรา เรายิ่งมั่นใจมาก มั่นใจว่าก่อนหน้าที่พระกรรมฐานเราจะเข้มแข็งขึ้นมาเนี่ยสมัยนั้นพระก็เรวามาก เพราะมันเริ่มตั้งแต่เสียกรุงมานะ พระเจ้าตากกอบกู้ขึ้นมา กอบกู้ขึ้นมาเห็นไหม

คูสิ คูไ้อ์เนี่ย คุณพระไตรปิฎกเนี่ย รวบรวมครบ ๔๕ เล่มสามัญ ร.๕ นี่เอง โคนเผาแล้วเผาเล่า สมัยอยุธยาโคนเผาไปก็รอบ คำรับคำรานี้โคนเผาทั้งหมดนะ ใครจะเก็บถนอมรักษาไว้แค่นั้นเอง แล้วพอเนี่ยมันเริ่มจะฟื้นตัวขึ้นมา เริ่มฟื้นตัวสมัยสงคราม สงครามหมดแล้ว สงครามจนไม่มีอะไรเหลือแล้วเนี่ย ความประพฤติดของพระมีขนาดไหน เนี่ยแล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นมารื้อฟื้นนะ พอรื้อฟื้นเนี่ย

เราพูดตรงนี้เพราะ เพราะเวลาหลวงตาท่านเล่าว่า หลวงปู่มั่นนะ ท่านเห็นพฤติกรรมของสงฆ์เนี่ยมันไม่น่าเชื่อถือศรัทธา ท่านนั่งกำหนดเลยละ กำหนดไปสมัยพุทธกาลเลยว่าคุณพระนั่งห่มอย่างไร หลวงตาจะพูดบ่อย ว่าหลวงปู่มั่นเวลาถามนะ ถามว่าถามพระพุทธรูปเจ้าเลย เนี่ยว่าสีของพระสีที่ควรจิวรของพระนี่สีอย่างไร มีสีกรักอย่างแก่ สีกรักอย่างกลาง สีกรักอย่างอ่อน แล้วสีเหลือง ๆ เหลือง ๆ ทองที่เขาคั่นกันนี้มีไหม ไม่มี นี่หลวงปู่มั่นพูดนะ ไม่มี

ที่เราห่มอยู่นี้ เนี่ย เราพูดถึงทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์คือคำรับคำรา ทางวิชาการ พระไตรปิฎก กับขบวนการของจิต จิตที่สะอาดที่ซ่อนอดีตของหลวงปู่มั่น นี่เวลาเราดูคำราแล้วนะ เรายังเทียบถึงประสบการณ์ของหลวงปู่มั่นมาเทียบกัน มาเทียบกัน เราถึง เราเชื่ออันนี้ เราเชื่ออันนี้ เราไม่ทิ้งทางวิชาการ เราไม่ทิ้ง คำรับคำรานี้ไม่ทิ้ง

แต่ประสบการณ์ตรง ประสบการณ์เนี่ย แล้วประสบการณ์แล้วเราก็ตีเทียบด้วยว่า ระหว่างเมื่อ ๒,๐๐๐ กว่าปีกับปัจจุบันเนี่ย สังคมมันเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เนี่ยมุมมองของสังคม ความคิดของสังคมเนี่ยเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร แต่ورىสัจนี้อันเดียวกัน ทุกขันธ์นี้อันเดียวกัน นี่พูดถึงโกนผม โกนคิ้วนะ

นี่พูดถึงการปฏิบัติแล้ว นี่พอพูดถึงหลักการปฏิบัติ ถ้าเราจะประพฤติดิปฏิบัติเห็นไหม เนี่ยเรากำหนดพุทโธ ๆ หรือกำหนดลมหายใจเข้าออก เนี่ยพุทโธ ๆ เห็นไหม จิต พลังงานกับความคิดเห็นไหม ความคิดเนี่ย พลังงานกับความคิดเนี่ย เราเห็นต่อเมื่อเราศึกษาแล้วเราจะเข้าใจ

แต่ถ้าเรายังไม่ศึกษา เราไม่เข้าใจ เราจะว่าความคิดเนี่ยเป็นเรา สรรพสิ่งเนี่ยเป็นเรา แล้วเราศรัทธามาก เราศรัทธาในพุทธศาสนา เราจะประพฤติดิปฏิบัติเพื่อให้จิตเราสงบ เราพุทโธ ๆ ๆ หรือกำหนดลมหายใจเข้าไป กำหนดลมหายใจเข้าออกเนี่ย กำหนดลมหายใจเข้าออกจนกว่ามันจะดับหมดที่ว่าเนี่ยมันจะดับหมดนะ จนกว่ามันจะดับหมด นี่เป็นความคิดนะ นี่เป็นความคิด เป็นความเข้าใจ

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ไม่เป็นอย่างนี้ เป็นความจริงมันจะฟ้องเลย สมมุติเรากำหนดลมหายใจ หรือกำหนดพุทโธ ๆ ๆ จนหายจนดับหมดเนี่ยนะ มันประสาเราเนอะคนรู้ไม่ถาม คนถามไม่รู้ พุทโธ ๆ ๆ ๆ จนละเอียดเข้ามา ๆ ๆ พอละเอียดเข้ามาจนมันพุทโธไม่ได้เลย มันสักแต่ารู้เลย เนี่ย อื้อฮือ มันดับหมด นี่ไง ถ้าเป็นสมาธิเนี่ย สมาธิสามารถแยกกายกับจิตออกจากกันได้ด้วย สมณะ คือจิตมันหดตัวเข้ามา

เหมือนเราจะเปรียบสั้กับเปลือกสั้ แต่ที่เปลือกสั้ ๆ มันตายตัวใช่ไหม เหมือนกับความรู้สึกรู้กับผิวของมันเนี่ย เนี่ยอายตนะความรู้เนี่ย ความคิดเนี่ยเป็นผิวของใจนะ เป็นเปลือก เป็นเปลือกนอก แต่ตัวจิตนี้เป็นตัวพลังงานเฉย ๆ นี่พุทโธ ๆ เนี่ย มันอาศัยผิว ถ้าไม่อาศัยผิวเราจะจับสั้ เราจะหยิบผลสั้ เราต้องหยิบผลสั้โดนเปลือกสั้แน่นอน เราจะหยิบผลสั้ไปที่ไหน เราจะหยิบเปลือกสั้ตลอด แต่เนื้อสั้มันอยู่มันในสั้มัน

ความคิดของเราพลังงานเนี่ยมันคือจิต แล้วไอ้พุทโธ ๆ ไอ้จันท์ ๕ นี่มันต้องมีธรรมดา เราถึงต้องพุทโธ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ พุทโธจนมันละเอียดเข้าไปจนมันเป็นพลังงาน มันเป็นพลังงาน มันจะพุทโธ ๆ มันละเอียดเข้าไปจนพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้คือว่ามันมีแต่เนื้อสั้ไม่มีเปลือก เปลือกนี้มันปอกออกได้หมดเลย แล้วมันสติพร้อม พุทโธ ๆ ๆ หรือกำหนดลมหายใจเนี่ย ถ้ามันดับ มันดับ มันขาด เนี่ย สติมันพร้อมตลอด แต่พุทโธ ๆ ๆ แล้วแว็บไปเลยเนี่ย พุทโธ ๆ หายหมดเลย นี่ไงส่วนใหญ่เป็นแบบนี้

สั้มะ เราหยิบสั้ แล้วเวลาหยิบสั้ขึ้นมาเนี่ย เราหยิบสั้ขึ้นมา แต่ในสั้มันนั่นนะในสั้ สั้มันเนี่ยมันเป็นธรรมชาติ แต่ถ้าเป็นสั้ที่เขาทำสั้สมมุติ คือสั้ที่เขาทำพลาสติก มันมีรูปสั้ แต่พอปอกเข้าไปข้างในว่างเปล่ามีแต่อากาศเห็นไหม นี่ก็พุทโธ ๆ ๆ พอพุทโธ ๆ ๆ ๆ พุทโธจนมันแว็บหายไปเลย เพราะเปลือกสั้ เนื้อสั้มันเปิดออกข้างในมีแต่อากาศไง มันไม่มีเนื้อสั้ มันมีอากาศ เนี่ยเรียกว่าตกกวั้งค์ มันหายแว็บไปหมดเลย

แล้วทีนี้พอมันหายนะ ถ้าพูดว่าเราปอกสั้มะ ถ้าสั้จริงเนี่ยเราปอกสั้พอปอกสั้ไปมันจะมีเนื้อสั้ ชัดเจนเลย แต่ถ้าเป็นสั้พลาสติกที่เขาเอาไว้อะไรกันเนี่ย ถ้าเราปอกเปลือกสั้ออกข้างในมันว่างเปล่ามีแต่อากาศ นี่เหมือนกัน ถ้าเรากำหนดพุทโธ ๆ ๆ ๆ นะ ถ้ามันละเอียดเข้าไปเนี่ย แหม มันปอกเปลือกสั้มะมันมิกลื่น มันมิกลื่น มันมีต่าง ๆ โอ้ แล้วมันจะมีกลื่นหมด แล้วมันจะจับได้ พุทโธ ๆ ๆ ละเอียดเข้าไป ๆ ๆ ๆ ละเอียดเข้าไปจนมันพุทโธไม่ได้เลย นี่ถึงเป็นสมาธิสมาธิ

แต่ส่วนใหญ่แล้วเนี่ย การปฏิบัติมันจะเป็นอย่างนี้หมด มันจะเป็นว่าพุทโธ ๆ ๆ แล้วมันจะ
แว๊บหายไปเลย เนี่ยการตกกวังค์ ถ้าการตกกวังค์เนี่ยมันจะแก้อย่างไร เนี่ยเราถึงบอกว่าสติคือสภาวะ
จำนะ ไม่มี เนี่ยเพราะว่าพุทโธ ๆ ๆ นะ เราสติมันอ่อนพอสติมันอ่อนเนี่ยพุทโธมันก็หายไป

แต่ถ้าพุทโธ ๆ โดยสตินะ พอมันหายไปซะใหม่ เราก็ตั้งพุทโธ ๆ ๆ ขึ้นมา แล้วพุทโธแรง
ๆ พุทโธเร็ว ๆ พุทโธต่าง ๆ นี่ พุทโธเนี่ย เพราะมีพุทโธปั๊บมีสติ ถ้าขาดสติพุทโธก็หาย สติคือการ
ฝึก สติก็คือสติ สติคือการฝึกด้วยการบริกรรม การกำหนดพุทโธ ๆ ๆ ๆ เนี่ย ถ้าสติพร้อมนะ มัน
ละเอียดเข้าไป ๆ เพราะมีสติ มันชัดเจนมาก แล้วพอมันละเอียดแล้วมันสงบนะ โอ้ มันละเอียดเข้าไป
เรารู้ตลอด

น้ำเนี่ยอุณหภูมิมันแตกต่าง เราเอามือจุ่มในน้ำเนี่ยอุณหภูมิต่างกัน เราจะรู้ใหม่ว่าอันนี้
อุณหภูมิต่างกัน น้ำมันอุณหภูมิมากขึ้น มันก็ร้อนขึ้น ร้อนขึ้น มือเราจุ่มไปต้องรู้ถึงความร้อน
ตลอดเวลาจริงไหม เพราะอุณหภูมิมันแตกต่าง จิตถ้ามันพุทโธ ๆ เนี่ย เวลามันละเอียดเข้าไป
เนี่ย อุณหภูมิมันแตกต่าง มันจะชัดเจนมาก มันจะ.. เรารู้ละเอียดเข้าไปเนี่ย รับรู้ตลอดเวลา
เพราะ เพราะสติขาดไม่ได้ ถ้าสติขาดปั๊บนี้พุทโธมันหายปั๊บนี้ มันจะหายไปเลย

ทีนี้ถ้าอย่างนี้ปั๊บนี้ ถ้ามันเป็นอย่างนี้เราจะแก้อย่างไร เราจะแก้อย่างไรเห็นไหม ถ้าเราแก้อย่าง
นี้เราก็พุทโธชัด ๆ เราจะเปรียบอย่างนี้บ่อยมากกว่าเวลาเราไปบนถนนนี่ มันจะมีคอสะพาน สะพานที่
ระหว่างนั้นมันจะมีคอสะพาน ถ้าคอสะพานมันขาดเนี่ย เราจะข้ามสะพานนั้นไม่ได้ นี่พุทโธ ๆ เนี่ย
เราต้องถมคอสะพานนั้นให้เต็ม พุทโธ ๆ ฝึกสติไว้ ถ้าถมคอสะพานนั้นเต็ม พุทโธเนี่ย มันผ่านจาก
คอสะพานข้ามสะพานนั้นไป พอข้ามสะพานนั้นไปมันก็จะหล่นไปอีกฝั่งหนึ่งไป เนี่ยมันจะเข้าสู่สมาธิ
ไป

แต่ถ้ามันจะตกตรงนี้หมด เนี่ยตกกวังค์หมด เป็นตรงนี้เกือบทั้งนั้นเลย แล้วเป็นอย่างนี้
เกือบทั้งนั้นปั๊บ ย้อนกลับมาดูพระนะ พระเราเนี่ยที่ว่าอดอาหาร ฝ่อนอาหารเพราะเหตุใด
ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ทับจิต ความเคยชินของเราเนี่ยมันเป็นเรื่องนามธรรมไง เรื่องความรู้เนี่ย เรื่อง
ของจิตเนี่ยมันละเอียดอ่อนมากเป็นเรื่องนามธรรม แล้วเรากำหนดพุทโธ ๆ ๆ เนี่ย มันสติเราไม่ทัน มัน
ไม่ทันความละเอียดอ่อนของใจ พอไม่ทันความละเอียดอ่อนของใจเนี่ย มันจะหายแว๊บไปเลย

ทีนี้ถ้าเราตั้งสตินะ พุทโธ ๆ เรามีความรู้สึกอันนี้ไว้เนี่ย มันจะข้ามอันนี้ได้ ก็คือความ
ละเอียดอ่อนของใจ สติเราก็ละเอียดอ่อนตามด้วย มีคนพูดมากนะ ว่าเวลาเราใช้ปัญญาเนี่ย ใช้
ความคิดเนี่ย โอ้ มันจะเร็วมาก มันจะไปได้ มันจะ.. ความคิดเรามันจะไปได้ไกลมาก ไปได้เร็ว

มาก อุ้ ความคิดเราทำไมขนาดนั้น ท้อแท้นะ หลวงตาพูดไว้เห็นไหม ถ้ามีสติมันปิดกันได้หมดเลย ถ้ามีสติ ไอ้ที่ว่าความคิดเร็วมากทุกอย่างเร็วมากเนี่ย สติยับยั้งได้หมดเลย

นี่ย้อนกลับมาที่ไอ้พุทโธเนี่ย ถ้าสติดี ความรู้สึกดีเนี่ย มันไม่หายแว็บไปอย่างนั้นหรอก ถ้ามันไม่หายแว็บไปอย่างนั้นปั๊บนี้ ฝึกนี้... การฝึกยากพอสมควร พยายามพอสมควรปั๊บนี้เขาถึงต้องพุทโธชัด ๆ ไม่ ไม่ก็ต้องเนี่ยเห็นไหมการผ่อนอาหารเนี่ย ที่เรากำหนดไม่ได้เนี่ยเพราะว่าร่างกายเนี่ย ธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทับจิต ธาตุ ๔ และชั้น ๕ เนี่ย การกินอยู่ดี ยิ่งไขมันเนี่ย กินเข้าไปดี ๆ นี่นั่งหลับหงกทั้งนั้นนะ กินดี ๆ เนี่ย

ทำไมเขาต้องมีศีล ๘ เห็นไหม ศีล ๘ เขาไม่กินข้าวเย็นเห็นไหม ไม่กินข้าวเย็นเนี่ยนะพูดถึงเราหัวไหม หัว ถ้าคนไม่เคย แต่ถ้าคนเคยทำประจำแล้วนะ มันอัมบอญนะ แล้วพอเนี่ยพอไม่กินข้าวเย็นเห็นไหม ไม่กินข้าวเย็น ในกระเพาะอาหารเรานั้นไม่มีอาหาร เราก็กินน้ำสิ กินน้ำปานะก็ได้ กินอะไรก็ได้ รองท้องไว้ เพราะอะไร เพราะเราไม่ให้มันมีกำลังทับจิตเราไง ถ้าธาตุ ๔ ชั้น ๕ กำลังไม่มาทับจิต ไอ้ตรงเนี่ยจะมาช่วยผ่อนแรง เราแคะมันจะผ่อนแรงเราใช่ไหม พุทโธก็ง่ายขึ้น สติมันก็ตื่นตัวดีขึ้น เอาขนาดที่มันหิวมากนะ ร้องจ๊อก ๆ เนี่ยมันจะหลับไหม นี่ นี่คืออุปาย

พระพุทธเจ้าบอกเห็นไหมการอดอาหาร พระพุทธเจ้าบัญญัติเลยห้ามอดอาหาร ไม่อนุญาต เพราะถ้าเราไม่เข้าใจว่า เราจะไปเอาตรงอดอาหารนี่คือมรรคผล แล้วก็อดแข่งกันนะ ตายหมดเลย เพราะคนเนี่ยปัญญาคนไม่เท่ากันใช่ไหม พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าห้ามอดอาหาร เพราะพวกเรานั้นโง่ ถ้าอดอาหารจะเข้าใจว่าอดอาหารแล้วเก่งไง อดอาหารแล้วเก่ง ถ้าอดอาหารเก่งตายหมดเลย

พระพุทธเจ้าบอกว่าห้ามอดอาหารโดยพื้นฐานเลย แต่ แต่ถ้าผู้ใดจะอดอาหารไว้เป็นอุปายวิธีการ เป็นอุปายวิธีการเครื่องดำเนินที่จะต่อสู้กับตัวเอง การอดอาหารอย่างนี้ เราตถาคตอนุญาต อยู่ในบาติ อยู่ในพระไตรปิฎกมี เวลาห้ามนี้ห้ามชัด ๆ เลย แต่ถ้าผู้ใดปฏิบัติแล้วเนี่ย อย่างเราทำงานแล้วเนี่ย มันมีข้อผิดพลาด มันมีเทคนิคอะไรที่เราต้องการอย่างนั้นนะ เอาสิ่งนี้มาเป็นวิธีการเพื่อจะรองรับหรือสิ่งต่าง ๆ เพื่อจะให้การปฏิบัตินี้มันก้าวเดินเนี่ย เราตถาคตอนุญาต มี...

ฉะนั้นถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพระพุทธเจ้าอนุญาตแล้วนี้ ถ้าเรานั้นดกกว้างคัมมันหายไปเลยเนี่ย หายไปเลยอย่างนี้ละ คำถามเนี่ยมันฟ้อง พอหายไปเลยอย่างนี้ละ เราพูดแบบสามัญสำนึก แต่ถ้าพุทโธ ๆ ๆ จนจิตมันพุทโธมันหายไปนะ คนพูดเนี่ยมันจะเกิดความมหัศจรรย์มาก ถ้าจิตมันสงบนะ ลึกแต่ว่ารู้เนี่ย โอ้โฮ

โอ้โฮ คำพูดนะ มันเหมือนเราไปเจอชุมทรัพย์ เข้าไปแล้วเจอถ้ำทองคำนะ ทองคำหมดเลยนะ แล้วพอออกมาเล่าให้เขาฟังเนี่ย อือฮือ มันทองคำนะ มันเต็มไปด้วยทองคำนะ มันจะพูดอย่างนั้น แต่บอกว่าเดินผ่านร้านขายทองนะเห็นทองแขวนอยู่เต็มเลยนะ มันไม่ใช่ทองของเราไง มันก็เลยเนี่ย เนี่ย มันหายไปหมดเลย คำพูด...

นี่โครงสร้างของธรรมชาติซึ่งสลับทั้งปวง ถ้าใครเข้าไปสู่ความสงบนะ เข้าไปสู่ความจริงนะ มันจะตื่นเต้นมาก ได้รับความตื่นเต้นเนี่ย มันพูดออกมาเนี่ย มันเทียบเคียงไม่ได้เลย เราเข้าไปในถ้ำทองคำ อย่างที่ในหนังเขาจินตนาการกันเห็นไหม เป็นทองคำทั้งหมด โอ๊ย มันจะลึกลับมหัศจรรย์มาก แต่มันจะไม่มีหรอก มันจะมีแต่แร่ทองคำในพื้นดินเนี่ยต้องเอามาหลอม แต่โอ้อย่างนั้นมันด้วยฤทธิ์ ด้วยเดช ด้วยบุญอย่างนี้ มันจะมหัศจรรย์มาก

ความมหัศจรรย์เนี่ย เราจะเอาภาพที่เราเห็นประทับใจอย่างนั้นนะ มาพูดออกมาให้ได้ทุกอย่างที่เราอยากสื่อเนี่ย ไม่ได้เลยจริงไหม เราไปเห็นอะไรที่ว่ามันฝังใจมาก เราจะสื่อออกมาให้คนเข้าใจได้ทั้งหมดเนี่ย เป็นไปไม่ได้เลย อันนี้ถ้าจิตมันสงบเข้าไป มันไปรู้ไปเห็นของมันเนี่ย เราจะสื่ออย่างนี้ออกมาไม่ได้เลย เพียงแต่พูดว่า โอ้โฮ มันเป็นถ้ำทองคำนะ มันเหมือนกับเราพยายามเปรียบเทียบออกมาให้เขารู้ แต่จะเอาความรู้อันนั้นออกมาพูดทั้งหมด เป็นไปไม่ได้

เนี่ยความมหัศจรรย์ของปฏิบัติมันอยู่ตรงนี้ มันอยู่ที่ตรงไปรู้จริงเห็นจริงนี้ มันเหนือคำพูดเหนือทุกอย่างหมดเลย นั่นถ้าคนไปเห็นจริงเนี่ยคำพูดของผู้ที่เห็นจริง กับคำพูดที่เราเห็นโดยจินตนาการ เห็นโดยความเข้าใจของเราเนี่ย เราเข้าใจใจว่ามันหายจริง ๆ มันแว็บหายไปเลย พอหายไปเลย มันไปเข้ากับตำราเพราะเราเทียบได้ว่า พุทโธ ๆ ๆ จนพุทโธหาย ทุกอย่างหายหมดเลย

พอหายหมดเลยเนี่ย มันเทียบกันได้อย่างไร มันเทียบได้ว่ามันหายเหมือนกัน แต่ผลตอบรับมันต่างกัน ความรับรู้หรือผลตอบนี้มันแตกต่างกัน ถ้าผลมันเป็นความจริงนะ อือฮือ มันมหัศจรรย์มาก อือ อือเลย แล้วพออื๊ปป เราพยายามทำให้ได้อย่างนั้นอีก เพราะมันเหมือนกับสิ่งที่เราสัมผัส สิ่งที่เรารับเนี่ยมันจะฝังใจมาก แล้วเราจะต้องการสิ่งนี้อีก

เนี่ย มันตรงนี้นะ ถ้าคนภาวนาไม่เป็น ไม่มีหลักเกณฑ์เนี่ย มันอธิบายตรงนี้ไม่เคลียร์หรอก เพราะเราเจอพระมาก มีพระมาหาคะ เขามาหาเนี่ย เขาพูดด้วยความจริงของเขา เขาบอกเนี่ยพุทโธ ๆ ๆ จนต้องให้พุทโธหายไป ถ้าคำพูดอย่างนี้นะ เรารู้แล้วคิดแล้วนี่คือ นี่คือทฤษฎีนะ เพราะเขาบอกว่าอาจารย์บอกว่าพุทโธต้องจนพุทโธหายไป พอพุทโธจนพุทโธหายไป ถ้าเรามีความเข้าใจอย่างนี้นะ เราก็อพุทโธ ๆ ๆ ๆ ๆ มันก็หายไป คือเรารู้แล้วว่าเป้าหมายมันคืออะไร

เรารู้ว่าเป่ามันคือพุทโธมันต้องหายใจใหม่ เราก็พุทโธ ๆ ๆ ๆ พุทโธมันก็จางไปเรื่อย ๆ อ่อนไปเรื่อย ๆ ใจใหม่ แล้วมันก็หายไป หายไปด้วยความตั้งใจให้หายไป หายไปเพราะเราต้องการให้มันหายไป เพราะเรารู้ว่าเป่าหมายคือพุทโธหาย เราถึงได้บอกเขา เราบอกพระองค์นั้นเลยบอกว่าไม่มีทาง พุทโธไม่มีทางหายไป แต่จริง ๆ แล้วมันจะหาย แต่มันจะหายแล้วเราพยายามพุทโธ เราพยายามพุทโธ ๆ ๆ ๆ ๆ พุทโธขนาดไหนก็พุทโธไม่ได้ เพราะมันเป็นเนื้อเดียวกันกับจิตแล้วเนี่ย มันจะพุทโธไม่มีไปเอง มันจะไม่มีไปเองโดยข้อเท็จจริงของมัน

แต่ถ้าผู้ปฏิบัติใหม่ ๆ เนี่ย พุทโธ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ กลับไปเลย พุทโธหายแล้วไง มันเป็นอย่างนี้หมดเพราะอะไร เพราะความเข้าใจใจใหม่ เพราะครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างนี้จริง ๆ เวลาครูบาอาจารย์ท่านจะเทศน์นะ ท่านบอกว่าถ้าพุทโธยังพุทโธได้ มันเป็นสองใจ พุทโธเรานึกขึ้นมาวิตกวิจารณ์ใจใหม่ เรานึกขึ้นมาเนี่ยคือวิตกขึ้นมา พุทโธ ๆ เนี่ย เรานึกขึ้นมา มันยังหยาบอยู่ เพราะจิตนี้เป็นนามธรรม มันแสดงตัวไม่ได้ เราถึงต้องเอาพุทโธนี้เข้าไปเทียบ ให้มันเด่นชัดขึ้นมาด้วยการอาศัยพุทโธให้แสดงตัวออกมา พุทโธ ๆ ๆ ๆ ๆ เห็นไหม

ถ้าเราไม่นึกพุทโธ มันนึกเรื่องอื่น เราก็นึกพุทโธซะ พอนึกพุทโธให้ชัดเข้ามา แต่ แต่ถ้านึกเรื่องอื่นมันมีความพอใจเพราะมันมีอารมณ์ สัญญาอารมณ์ มันมีความพอใจ นึกเรื่องอื่นมันจะพอใจมากเลย แต่พอบังคับด้วยพุทโธมันจี๋เกียจ มันลำบาก เหมือนเด็กเนี่ย เด็กให้เล่นคอมพิวเตอร์ ให้เล่นเกมเล่นทั้งวันเลย ให้ดูบ้านนะ มันไม่เอา ให้ทำงานนะมันต่อต้านทันทีเลย

นี่ก็เหมือนกันแต่ถ้าให้มันเล่นเกมเล่นทั้งวันนะ มันนั่งได้ทั้งวันเลย จิตถ้าปล่อยให้มันคิดตามธรรมชาติมันไปได้ทั้งวันเลย แต่พอนึกพุทโธเนี่ย มันแบบว่ามันมีการบังคับแล้ว มันไม่พอใจแล้ว เนี่ยเราถึงได้พุทโธกันแล้วมันอึดอัดขัดข้องก็ตรงนี้ไง แต่ถ้าพุทโธ ๆ ๆ เนี่ย พุทโธเนี่ยมันเป็นพุทธานุสสติ มันเป็นธรรมะ ระลึกถึงพระ พระพุทธรูปเจ้ามันสะอาดบริสุทธิ์ใจ มันจิตสนิท มันเป็นสิ่งที่มีคุณประโยชน์กับร่างกาย

พุทโธ ๆ ๆ ๆ พุทโธไปเรื่อย ๆ แล้วมันชัดเจนมาก ตะโกนเลย พุทโธ ๆ ๆ ก็อย่างนี้ เราพูดเอามาเป็นหลักฐานประจำ เพราะเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะนี่แหละเพราะตอนที่มาสร้างวัดที่ปี ๒๗ ปี ๒๖ แล้วพอออกมาตั้งแต่ปี ๒๖ แล้วมันพรรษา ๒๗ เรามาจากบ้านตาตอง เพราะอยู่ที่บ้านตาตอง หลวงปู่เจี๊ยะเนี่ยมีพระอยู่ ๒ องค์ ๓ องค์เนี่ย ท่านบอกว่าท่านต้องการพระปาติโมกข์ เราก็คิดว่าเราได้ปาติโมกข์เราก็จะมาอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ แล้วเราก็ท่องปาติโมกข์ด้วย เพื่อสังฆกรรม

เราก็လာหลวงตามาอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ นี่มาอยู่ที่นี่มาสร้างวัดใหม่ ๆ ปี ๒๗พอ ๒๗ นี่พอสร้างใหม่ ๆ ปีนี้ โอ๊ย มีพระมาเยอะมากเลย เพราะสมัยนั้นกรรมฐานมันกำลังยังไม่ค่อยมี พระเข้ามาเยอะมาก ใครมาก็หาหลวงปู่เจี๊ยะนะ “หลวงปู่ นั่งหลับ” หลวงปู่เจี๊ยะก็ “พุทโธ ๆ ลี พุทโธไว ๆ พุทโธแรง ๆ พุทโธลี” เราพระอุปัฏฐากเราก็นั่งอยู่ข้างหลังเนี่ย เพราะพระมาต้องอุปัฏฐาก ฟังแล้ว ฟังอีกนะ พุทโธไว ๆ พุทโธไว ๆ นี่

แล้วไม่ธรรมดาเนาะ เวลาพวกเราปฏิบัติใหม่เนี่ย เราไปหาหลวงปู่เนี่ย มันก็ต้องพูดถึงเราเป็นไซ้ คนเจ็บไซ้ได้ป่วยเนี่ย จะบอกอาการไซ้กับหมอ มหาหลวงปู่ก็ “นั่งหลับครับ” มหาหลวงปู่ก็ นั่งหลับ ทั้ง ๆ ที่รู้เนาะแต่แก้ไม่ได้ หลวงปู่เจี๊ยะก็ “พุทโธชัด ๆ พุทโธไว ๆ” โอ้เราก็นั่งฟังทุกวัน ทุกวันนะ มันก็ชักเหม.. ทำไมมันสูตรสำเร็จ อะไร ๆ ก็ต้องพุทโธ พุทโธเนี่ย เราก็คูญกับท่าน เราก็ออยู่กับท่าน ก็คูญกับท่านทุกวัน

เพราะเรามันใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เรามาจากหลวงตาเนี่ย เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิตลอด แล้วท่านบอกว่าต้องพุทโธ แล้วทีนี้เพียงแต่มันเห็นใหม่ พอพุทโธเนี่ย ท่านก็บอกด้วย บอกว่า ถ้าพุทโธ พุทโธไว ๆ พุทโธชัด ๆ เนี่ยถ้าพุทโธสัก ๕ ชั่วโมง มันจะเป็นสมาธิสัก ๒ นาที ถ้า ๑๐ ชั่วโมง มันจะเป็นสมาธิ ๕ นาที ถ้า ๒๐ ชั่วโมง ๓๐ ชั่วโมง มันจะมากขึ้น ฉะนั้นพุทโธ พุทโธอย่างเดียว

เพราะเหตุพุทโธ สมาธิมันถึงจะเป็นอย่างนั้น เราก็อพุทโธทั้งวันทั้งคืน หลาย ๆ เดือนเลย พุทโธ ๆ ๆ ๆ ๆ ๆ ถ้ามีสติก็พุทโธตลอด ปากเรานี้ตะโกนพุทโธตลอดนะ แต่เวลาจิตมันลงนะ มันไม่เกี่ยวกับพุทโธมันลงนะ วืด วืด วืด วืด วืด เหมือนกับเราโคดห่อ แล้วมันควลง จิตนี้มันควลง วืด ๆ ๆ มันไปเต็มทีของมันลงนะ ก็ก นิ่งเลย มันพุทโธไม่ได้แล้ว เห็นใหม่ มันพุทโธไม่ได้ แล้วหลายชั่วโมงมาก

เหมือนกับตะกอนในก้นแก้วเนี่ย เราเขย่าปั๊บตะกอนมันก็จะขึ้นมาใช้ใหม่ จิตมันลงไปแล้วน้ำมันใสหมดเลย ความรับรู้เนี่ยมันอยู่ตรงนั้น แล้วเวลามันคลายตัวออกมาเนี่ย มันคลายตัวเหมือนตะกอนในน้ำมันเห็นใหม่ มันจะคลายตัวออกมา อ้อ... ฉะนั้นเราจะพูดยังไงเพราะยืนยัน ถ้าหลวงปู่ หลวงปู่เจี๊ยะท่านไม่เคยประสบการณ์มาก่อน ท่านไม่แน่ใจของท่านมาก่อน ทำไมท่าน ใครมาก็ “พุทโธไว ๆ พุทโธชัด ๆ พุทโธไว ๆ” แก่หลับนะ

เพราะพระมาเป็นพระผู้ใหญ่ที่เรารู้จักทั้งนั้นนะ แล้วเรานั่งอยู่ข้างหลัง ตอนที่เรายืนอยู่ด้วยกัน เราว่าพระพวกนี้มีศักยภาพนะ พอมาอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะนะ ใครมาก็ เขาพูดอย่างนี้จริง ๆ นะ “หลวงปู่ นั่งหลับครับ” คือเขารู้ตัวเขาเองไง “หลวงปู่ นั่งหลับครับ” เพราะทุกคนก็

ต้องการ ต้องการให้หมอรักษาเราให้หาย หลวงปู่ก็ “พุทโธไว ๆ พุทโธ ๆ ๆ เนี่ย” แล้วเราก็พิสูจน์ กับหลวงปู่มาแล้ว ลง.. แล้วลงแล้ว เนี่ยมันเป็นอย่างนั้น

นี่พูดถึงเวลาพุทโธนะ แต่เวลาเราปฏิบัติของเรา เริ่มต้นมาก่อนหน้านั้นนะ เราใช้อานาปานสติ ไม่ได้ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ กำหนดลมที่ว่าเนี่ยแล้วมันรวมใหญ่เนี่ยเหมือนกัน เพราะเรามีพื้นฐานการกำหนดลม แล้วจิตมันลงเต็มทีเลยอย่างที่ว่าเนี่ย กายเป็นโพธิจิตเป็นกระจกใสเนี่ยมันแยกอย่างไร มันเป็นอย่างไร มันเคยทำมาอย่างนั้น มันมีประสาทเนี่ย เรามีข้อมูลอยู่ อยู่ทาง...ข้อมูลของการเดินทาง การคมนาคมทางบกเนี่ย เรามีของเราอยู่ เราเคยมีการคมนาคม เราเคยมีรถมีราเนี่ย เราวิ่งบนบกเนี่ย เราสื่อสารได้หมดเลย แต่การคมนาคมทางน้ำเนี่ย เราไม่รู้เพราะเราไม่เคยลงไปเลย ฉะนั้นพอมาหลวงปู่เจี๊ยะเนี่ย ท่านเสนอทางคมนาคมทางน้ำ ว่าทางน้ำเนี่ย เรื่อนี้มันบรรทุกได้มากกว่ารถอีกนะ มันใหญ่กว่า มันไปได้ไกลนะ มันออกทะเลได้ด้วย มันไปมหาสมุทรได้ด้วย

เราก็พุทโธ ๆ ๆ ลองเห็นมะ มันถึงมี พอมันทำนะ เออ การคมนาคมทางบกก็อย่างหนึ่ง การคมนาคมทางน้ำก็อย่างหนึ่ง แต่การคมนาคมก็คือการคมนาคม มันขนส่งสินค้า ขนส่งหัวใจเราไปสู่เป้าหมายได้เหมือนกันเนี่ยมันพิสูจน์ใจ เราพิสูจน์ เราทำมาก่อนหน้านั้นแล้ว ฉะนั้นเวลาทำมาก่อนหน้าเนี่ย สาธุ เราพูดด้วยความเคารพบูชา เราไม่ได้พูดด้วยความว่า เราคลางแคลงใจอาจารย์เราเลยนะ

อยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะใหม่ ๆ เรางมมากนะ ใครมาก็ต้องพุทโธ ๆ นะ แล้วท่านบอกด้วยอานาปานสติก็ได้ ใช้อย่างอื่นไม่ได้เลย หลวงปู่เจี๊ยะเนี่ยถ้าทำอย่างอื่นนะ ท่านไม่ยอมเลยนะ ใครบอกมาพูดอย่างอื่นกับท่านนะ ท่านบอกไอนั้นภาวนาไม่เป็น ท่านไล่ออกไปเลย ท่านไม่เอาเลย ท่านเอาพุทโธอย่างเดียว นี่พูดถึงนะ

นี่เรามาย้อนกลับว่า เพราะว่าท่านภาวนามาตั้งแต่อยู่วัดทรายงาม พรรษา ๑ พรรษา ๒ พรรษา ๒ เนี่ยจิตท่านแยกหมดแล้ว แล้วท่านไม่บอก ไม่บอกหลวงปู่กงมาด้วย ท่านบอกว่าความลับอันนี้ คุณธรรมในหัวใจนี้ จะบอกคนเดียวคือหลวงปู่มัน ท่านถึงขึ้นไปเชียงใหม่แล้วพ่อแม่นะไม่รู้กับท่านเห็นไหม พี่สาวกับพ่อแม่เนี่ยไม่ยอม พี่สาวกับพ่อแม่บอกว่าจะไปได้อย่างไรเพราะแม่เลี้ยงลูกมา ลูกเราเลี้ยงมานะ อยู่บ้านนะกินอาหารนะ ถ้าของทะเลขึ้นมาก็ถ้าไม่สดก็ไม่ยอมกิน อาหารอะไรที่เก็บไว้นะแรมคืนนะ ท่านไม่ยอมแตะเลย คือลูกเราเนี่ยกินอยู่ยากมาก

แล้วท่านจะต้องไปกับหลวงปู่มันเนี่ย เจริญชีวิตในป่าเนี่ยมันจะทุกข์ยากขนาดไหน แม่นี้ไม่ยอมให้ไป ทั้งแม่ทั้งพี่สาวไม่ยอมให้ไป แต่ด้วยหัวใจที่มีคุณธรรมของท่านนะ ไม่มีใครรู้ด้วยเห็น

ใหม่ ท่านจะไป โอ๊ย..ในประวัติท่านนะมีการโต้แย้งกันมาก นี่ท่านเล่าให้ฟังเยอะมาก เพราะเราอยู่กับท่าน เนี่ยเวลาท่านไป ขึ้นไปหาหลวงปู่มนัสนะ พอไปเล่าให้หลวงปู่มนัสนะครั้งแรกนะ เออ เหมือนเราที่ถ้าสาริกา แล้วทำอะไรต่อไป ก็พุทธโธอย่างแก่นั่นแหละ

หลวงปู่เจี๊ยะบอกว่า แล้วถามหลวงปู่มนัสนะ ก็ให้หลวงปู่มนัสนะถามว่าให้ทำอะไรต่อไป ก็พุทธโธอย่างแก่นั่นแหละ พิจารณากายอย่างเดิมนั่นแหละเห็นไหมกายนอก กายใน กายในกายเนี่ย คนไม่เข้าใจหรอก แต่หลวงปู่เจี๊ยะเนี่ย ท่านมีพื้นฐานมาจากวัดทรายงาม จากหลวงปู่กงมา แต่ตอนอยู่กับหลวงปู่กงมาเนี่ยเห็นไหม ด้วยความเคยชิน ด้วยความที่พระมันเยะเนี่ย แล้วด้วยคุณธรรมของท่าน ท่านไม่พูดให้ใครฟัง ท่านขึ้นไปหาหลวงปู่มนัสนะ

เนี่ยท่านเล่าให้เราฟังเยอะมาก เพราะตอนที่อยู่กับท่านนะ พระที่อยู่ใกล้ท่านก็มีเรากับท่านนะ ตอนที่อยู่ด้วยกัน เพราะเราอยู่ใกล้ท่าน ตอนกลางคืนท่านจะเล่าอะไรให้ฟังทุกคืนทุกคืน เยะฉะนั้นเรามีข้อมูลอย่างนี้เห็นไหม เวลาท่านเสียแล้ว เราไปเทศน์ใจสู่ใจ ที่เจดีย์วัดภูริทัตตะ ไปฟังได้ใจสู่ใจเนี่ย เรบอกเลยใจดวงหนึ่งคือใจของหลวงปู่เจี๊ยะ จะต้องเอาใจดวงนี้ไปสู่ใจหลวงปู่มนัสนะ ให้หลวงปู่มนัสนะเป็นผู้วินิจฉัย ไม่ให้ใครเป็นผู้วินิจฉัย เพราะเราได้ข้อมูลอย่างนี้มา จากปากของท่านที่พูดกับเรา

เราถึงไปเทศน์นะ เวลาท่านเสียแล้วเนี่ย เราไปเทศน์ ในเทปมี ในเว็บไซต์ก็มี ของเราก็มียะ เพราะเราไปเทศน์ที่เจดีย์นั่นนะ “ใจสู่ใจ” ใจดวงหนึ่งถนอมรักษามาตั้งแต่วัดทรายงาม ถนอมรักษามาจนมันมีหลักมีเกณฑ์ของมันขึ้นมาแล้ว แล้วจะพูดให้ใครฟังเนี่ย ด้วยความไม่ไว้วางใจใครเห็นไหม ใจดวงนี้ต้องบุกบันขึ้นไปหาใจดวงหนึ่งอยู่ที่เชิงใหม่ แล้วไปเคลียร์กันอยู่ที่นั่น แล้วพอเคลียร์เสร็จแล้วเห็นไหม หลวงตาจะบอกว่า หลวงปู่มนัสนะจะรักหลวงปู่เจี๊ยะมาก นี่เพียงแต่หลวงปู่เจี๊ยะเวลาท่านเป็นนิสัยของท่าน ถึงเวลาไปอยู่ที่นั่นนะ ที่บ้านโคกแล้ว ท่านถึงลาออกมาเที่ยวไ

เนี่ยพูดถึงว่าพุทธโธ ๆ เนี่ย เราพูดอย่างนี้ขึ้นมาเนี่ย เราจะยืนยันว่าพุทธโธ ๆ เนี่ย ที่มันแก้หลักแก้ความ... เนี่ย หลวงปู่ท่านทำของท่านมาแล้ว แล้วเมื่อก่อนเนี่ยสังคมของเราเนี่ย เรานี้แปลกนิสัยเรานะ ถ้าเราเชื่อมั่น เราพบครูบาอาจารย์องค์ไหน เราจะอยู่ที่นั่น ถ้าครูบาอาจารย์องค์ไหน เนี่ย ขำคราวหรือการประพฤติดิปฏิบัติที่ไม่เข้าทางเนี่ย เราจะไม่เข้าไปยุ่งเลย

เราถึงว่าบางองค์การสอนรายละเอียดเราไม่เข้าใจ นี่พอบอกหลวงปู่เจี๊ยะ พุทธโธโว ๆ พุทธโธโว ๆ เนี่ย สุดท้ายเนี่ยพอเราดูคงค์มา เราเที่ยวมาเนี่ย ถึงหมู่คณะก็บอกว่า หลวงปู่ชอบก็สอนอย่างนี้

หลวงปู่ชอบก็สอนพุทโธไว ๆ เหมือนกัน พุทโธ ๆ ๆ ๆ เนี่ย หลวงปู่คำดีก็สอนอย่างนี้ พุทโธ ๆ ๆ เนี่ย เพียงแต่ว่ารายละเอียดอย่างนี้ เราไม่ได้เข้าไปสัมผัสกับท่าน เราไม่ได้ข้อมูลอย่างนี้มา

แต่ที่เราสัมผัสโดยคลุกคลี โดยใกล้ชิดเลยก็มี ๒ องค์นี้ ๒ องค์นี้ที่เราคุ้นชินมาก เพราะว่ามันเหมือนกับอะไรนะ ความขี้ขาง กับขี้ขาง หรือว่าคนไข้กับหมอ ถ้าคนไข้มีหมอบริการตัวใจ นี่หมอบริการตัวคนไข้ พอคนไข้มีหมอบริการ เวลาผิดพลาดก็หาหมอนี้เลย มันก็เลยได้ตรงนี้มา

ฉะนั้นเราถึงยืนยันตรงนี้ ยืนยันที่ว่าถ้ามันหายเนี่ย มันหายด้วยเราความเข้าใจผิดเพราะ เพราะคำสอน คำสอนบอกว่าถ้าพุทโธไป พุทโธไปเนี่ย พุทโธจะหาย แล้วถ้าหายแล้วนี้ ทำไม ๆ หายแล้วนี้ มันกำลังของจิตเรามันไม่มีละ แล้วความแน่ชัดเห็นไหม ปัจจัยตั้งรู้เฉพาะตน สันติภูมิโกนี้รู้ชัดเจนมากเลย

แล้วถ้าเราไม่ชัดเจนอย่างนี้เห็นไหม เราไม่ชัดเจนหรอก เพราะเหมือนกับ โทษนะ เหมือนเรานอนหลับ ขณะที่เรานอนหลับเนี่ย ขณะที่เราหลับเรารู้ตัวไหม เราก็ไม่รู้ตัว ฉะนั้นเวลาเราตื่นขึ้นมาเนี่ย ตอนที่ผมหลับเนี่ยมันมีอะไรบ้าง เวลาถามนะ ตอนที่หลับไปเนี่ย มันมีอะไรเกิดขึ้นบ้างก็ 모르 ไม่รู้ แต่ถ้าเรตื่นอยู่เนี่ย เราเห็นหมด เราจะไม่ถามหรือว่า เมื่อคืนนี้มันมีอะไร ก็เราเห็นอยู่ชัดเจน พุทโธ ๆ ๆ จิตมันลงเนี่ยมันชัดเจนมาก มันชัดเจนมาก

หนึ่ง หลวงปู่เจี๊ยะ แล้วครูบาอาจารย์นะท่านสอนอย่างนี้ แล้วเราก็ได้พิสูจน์นะ เราเคยทำอย่างนี้มา เราถึงเชื่อมั่นมาก แล้วถ้ามันหายนะ มันหายจริง ๆ แต่ต้องมันหายโดยข้อเท็จจริงของมัน ไม่ใช่ที่มันหายโดยขาดสติ มันหายโดย... แล้วเราตามมันไม่ทัน มันหายเพราะกิเลสมันหลอกเรา มันหายเพราะตกวงค์ ที่มันหายเนี่ยมันหลากหลาย วิธีหายนี้หายเยอะมากเลย

แต่ถ้ามันหายด้วยข้อเท็จจริงนะ หายคือคำหายบ ๆ คำบริกรรมหายไป แต่ตัวมันไม่ได้หาย ตัวมันกลับชัดเจนขึ้นมา เพราะธรรมชาติกับอารมณ์มันเป็นสอง พุทโธ ๆ จนอารมณ์กับจิตเป็นอันเดียวกัน มันชัดเจน มันตื่นสว่างโพล่งหมด มันหาย หายแบบตื่นรู้ หายแบบตื่นตัวอยู่ ไม่ใช่หายไป หายโดยคำบริกรรม แต่ตัวมันชัดเจนไป

แล้วนี่เรารู้ว่าหายไปแล้วคือหายหมดเลย พุทโธหายก็คือนอนหลับเลย เมื่อไหร่หลับไปเนี่ยมันอะไรบ้าง ตอนหลับไปเนี่ย มีใครเอาน้ำกรอกจุกบ้างไหม เนี่ยถ้ามันหายอย่างนี้หมายถึงว่า หมายถึงว่าเพราะมันหายอย่างนี้ เพราะคำพูดมันบอก เพราะมันพูดแบบว่า พุทโธหายไป มันพูดแบบปกติไป มันไม่มีได้รับอะไร แต่ถ้ามันจริง ๆ โอ้โฮ โอ้โฮ เลยนะ

ถ้าไอ้โห้ป็นนะ คำว่าไอ้โห้เพราะอะไร คำว่าไอ้โห้เพราะเราพุทโธตั้งแต่คำแรกจนคำสุดท้ายที่มันหายไปเนี่ย สติเรารู้พร้อมหมดเลย คนที่มันรู้พร้อมหมดเลยเนี่ย มันจะสงสัยอะไรไหม มันจะมีช่วงใดที่ขาดไปทำให้เราสงสัยต้องถามใหม่ ไม่ต้องเลย แล้วพอคำสุดท้ายที่มันจางเลื่อนหายไปแล้วเนี่ย เรามีรู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลา ที่มันชัดเจนเนี่ย มันชัดเจนไหม นี่คือสัมมาสมาธิ

เราถึงได้กล้าพูดกันว่าพวกเขา พวกจิตเนี่ย เขายังไม่รู้จักสมาธิเลย ถ้าเขารู้จักสมาธิเนี่ยนะ เขาไม่กล้าพูดหรอกว่า ถ้าจิต คุไปจนรู้เท่าการเกิดดับ แล้วจิตมันจะรวมลงสู่อัปปนาสมาธิ ใจ สู่อัปปนาสมาธิเนี่ย สู่ฌาน ๔ เนี่ย แล้วปัญญาก็เกิดตรงนั้นนะ เพราะอะไร เพราะถ้ามันเข้า มันพุทโธจนพุทโธหายไปเนี่ย มันสักแต่ว่ารู้เนี่ย มันจะเกิดปัญญาได้อย่างไร ถ้าคนทำสมาธิเป็นนะ ไม่กล้าพูดอย่างนั้นนะ

เพราะมันขัดแย้งกันโดยข้อเท็จจริง ว่าจิตมันสู่อัปปนา จิตมันจะรู้เท่าสามัญลักษณะแล้วลงสู่อัปปนา แล้วจะเกิดปัญญาดอนนั้น มันเป็นไปได้ไม่ได้ แค่คนทำสมาธิเป็นนะก็รู้แล้วว่าคำพูดนั้นนะ มันขัดแย้งกับข้อเท็จจริง มันเป็นไปได้ไม่ได้ แล้วยิ่งคนภาวนาเป็นด้วยนะ ยิ่งไปใหญ่เลย เพราะสมาธิเนี่ยมันรู้ รู้ตั้งแต่ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

สมาธิเริ่มใหม่ ๆ เราก็รู้ว่าเราเป็นสมาธิ ขณิกสมาธิเริ่มต้นรู้ อัปปนาเนี่ยมันรู้เนี่ยเป็นสมาธิเนี่ย แล้วสมาธินี้มีกำลังคือว่าออกรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ แต่ถ้าเป็นสามัญสำนึกเราเนี่ยไม่มี สามัญสำนึกเราคิดได้ เราใช้ข้อคิดได้ เราใช้ปัญญาได้ แต่ปัญญานี้จิตคิดโดยสมองเนี่ยมันคิดได้ แต่มันไม่ลง ที่ว่าญาณทัสสนะ ญาณทัสสนะ มันไม่มีญาณ ไม่มีกำลังของจิตใจ ไม่มีญาณทัสสนะใจ ไม่มีสิ่งที่เข้าไปรื้อค้นจิตใจ เพราะมันเป็นสามัญสำนึก

แต่ถ้าเข้าไปสมาธิจนเป็นอุปจารสมาธิเนี่ย มันลงสมาธิเนี่ยคือญาณ ญาณคือกำลังของใจ ญาณเนี่ยความรับรู้คือญาณทัสสนะ แล้วถ้าเกิดญาณอย่างนี้ มันออกใช้ปัญญาเห็นใหม่ นี่ญาณทัสสนะมันเกิดตรงนี้ แล้วถ้าบอกว่าอัปปนานะ มันมีญาณ มีญาณมีกำลังของจิตแต่ไม่มีทัสสนะ เพราะมันสักแต่ว่า มันคิดไม่ได้ ถ้ามันคิดมันลงอย่างนั้นไม่ได้ ลงอย่างนั้นมันคิดไม่ได้ ถ้าคิดมันต้องถอนออกมา

อย่างน้ำใสเนี่ยเราไม่รู้ว่ามีน้ำ แต่เราจะรู้ว่ามีน้ำหรือไม่มีน้ำ ต้องมีสีมีกลิ่นมันถึงรู้ว่าจะมีน้ำ นี่ก็เหมือนกันพอลงใสหมดเลยเนี่ยมันทำงานไม่ได้ แต่เราจะรู้ว่ามีไม่มีเนี่ยมันต้องถอนออกมาจนอุปจาระคือว่ามันมีสีกลิ่นของมัน ฉะนั้นถ้าแค่ทำสมาธิเป็นนะ คนที่เขาทำสมาธิได้นะ ฟังเขาพูดนะรู้เลยว่าผิดหมด

แล้วยังขึ้นของปัญญาไปนะ ตายเลย เพราะชั้นของปัญญาเนี่ยไม่มีพื้นฐานอย่างนั้นรองรับนะ มันเป็นปัญญาไม่ได้ ปัญญาอย่างนั้นเรียกว่าโลกียปัญญา ปัญญาอย่างนั้นคือปริยัติ ปัญญาอย่างนั้นคือท่องจำตำรา เอาตำราไป สังเกตพวกอภิธรรมใหม่ เวลาเขาจะตั้งข้อธรรมะขึ้นมาแล้วเถียงกันปากเปียกปากแฉะเลย นี่ไง ความรู้ในตำราไง ความรู้จำใจ เขารู้ตรงนี้

แต่รู้โดยข้อเท็จจริงโดยการปฏิบัติ ไม่มี ถ้ามีไม่พูดอย่างนั้น พูดอย่างนั้นไม่ได้ พูดอย่างนั้นมันเหมือนกับเด็ก เหมือนลูกเรตตอนมันหัดพูด มันพูดทุกอย่างเลยเห็นใหม่ เด็กเรตตอนหัดพูดมันพูดทุกอย่างเลย แต่มันไม่รู้ มันถามนี่คืออะไร นี่มันพูดทุกอย่างเลย นี่เหมือนกันพอจำตำรามาได้นะ พูดทุกอย่างเลย แต่ผิดหมด ผิดหมด เด็กตอนหัดพูด กับเรานี้เราพูด เราคิดว่าเราพูดด้วยสมอง เราพูดด้วยข้อเท็จจริงเนี่ย เราจะพูดอย่างเด็กที่หัดพูดได้ใหม่ เด็กหัดพูด มันพูดประสาหมั่นเลย พูดตามความรู้สึกมันเลย

แต่เราเป็นผู้ใหญ่แล้วเราพูดอย่างนั้นไม่ได้ เพราะเรารู้ว่าอะไรควรไม่ควร ควรพูดไม่ควรพูด มันจะเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง นี่ขบวนการของจิต แต่ถ้าคนไม่มีขบวนการอย่างนั้น แล้วมันน่าสังเวชตรงนี้ ตรงที่โลกเนี่ยไม่มีขบวนการอย่างนี้ โลกเลยเชื่อตรงนี้กัน เชื่อสิ่งที่เขาพูด เชื่อสิ่งที่เขาทำกัน แต่ถ้าเรามีเหตุมีผลโต้แย้งได้นะ เราจะไม่เชื่อสิ่งนั้นเลย นี่พูดถึงพุทโธ ๆ จนพุทโธหาย หรือจิตนี้มันหายไป เราจะบอกว่าหายนี้มันมีหลากหลายมาก ถ้าหายตามความเป็นจริงนั้นประเสริฐมาก

นี่ใหม่หลวงตาบอกว่า ถ้าจิตสงบเนี่ยพออยู่พอกิน ถ้าใครทำได้ขนาดนี้เรียกพออยู่พอกินมีหลักมีเกณฑ์ คือจิตนี้มันมีพื้นฐานมันแล้ว มันพออยู่พอกินคือสร้างเนื้อสร้างตัวได้ แต่ถ้ายังไม่มีเลยเนี่ยเราต้องพยายามต่อสู้ ถ้าจิตสงบเนี่ยพออยู่พอกินแล้ว มันถึงมีประโยชน์มากตรงนี้ แล้วเราพยายามทำของเรา

ผิดมาก่อนทั้งนั้นนะ พระพุทธเจ้า ๖ ปี หลวงปู่มั่นนะ คั่นคว่ำมาขนาดไหน ผู้ที่ปฏิบัติมาเนี่ย หัวหกกันขวิดทั้งนั้นละ ผิดมาทั้งนั้นนะ การปฏิบัติถูกเนี่ยหายากมาก มันต้องผิด โอ้โฮ แล้วผิด ผิดทั้งนั้น เพราะเรามีความเห็นผิด กิเลสเรามาหาศาลเลย แล้วถ้าเรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านมาแล้วนะ ท่านจะรู้ ท่านจะค่อย ๆ แก่เรา

ที่นี้พอแก่เราเนี่ย เหมือนเด็ก ๆ เลย เด็ก ๆ นี่พ่อแม่สอนเนี่ยรำคาญมาก นี่เหมือนกันเราปฏิบัติ มันเห็น ทั้งรู้ทั้งเห็นเลย พอไปหาครูบาอาจารย์ท่านบอกไม่ใช่ ก็เห็นกับตานี้ไม่ใช่ได้อย่างไรนะ ก็เห็นกับตานี้มันไม่ใช่ สิ่งที่เราเห็นนั้นเห็นจริง ๆ แต่ความเห็นนั้นไม่จริง แต่เราเห็นกับตานี้ แล้วเขายังบอกไม่ใช่ ๆ นี่ เราโดนอย่างนี้มาเยอะ

แล้วนี่เวลาไปพูดกับคนอื่นเนีย พอมายกไม่ใช่ ๆ เนีย เขาก็เหม... หลวงพ่อเนีย อะไร ๆ ก็ไม่ใช่ ไม่ใช่เลยนี่แ่่มาก ๆ เลย เห็นใจนะ เพราะเราก็เป็นอย่างนั้นมาก่อน ไปหาครูบาอาจารย์นี้ โอ้ โหย ก็เห็น ๆ จับให้มันคั่นให้ตายเนีย จับใส่กระสอบมาเนียแล้วบอกไม่ใช่ ๆ ก็มันอยู่ในกระสอบเนีย บอกไม่ใช่ แล้วพอปฏิบัติไป ไม่ใช่จริง ๆ ไม่ใช่จริง ๆ

แต่เราเองเนีย เราจับมันมาเลยเนีย เนียเรารู้จริงเห็นจริง แต่ความรู้ความเห็นของเราไม่จริง เพราะเรามีกิเลส มันสร้างภาพ อย่างที่ว่าเนียมันสร้างขึ้นมา คำราบอกว่าอย่างนี้ใช่ไหม เราก้สร้างเหตุการณ์ให้มันสมจริงเลยนะ แล้วก็เอามาให้ท่านเลย บอกเนียได้แล้ว ท่านบอกก็มึงสร้างมา มันจะจริงได้อย่างไร มันไม่เป็นความจริง แต่ตอนนั้นไม่เข้าใจนะ ท่านบอกไม่ใช่ ไม่ใช่

แต่มันคืออย่างหนึ่งเราเนียจะใช่หรือไม่ใช่เนีย มันไม่ทั้ง ไม่ทั้งความเพียรไง มันจะเร่งความเพียรไปเรื่อย ๆ ไปเรื่อย ๆ มันก็พอความเพียรมันไปเรื่อย ๆ ปืบเนีย พอมันพอแบบว่าเราผ่านจากจุดนั้นไป เออ ไม่ใช่จริง ๆ ไม่ใช่จริง ๆ นี่ใจมันถึงพระพุทธเจ้าถึงบอกว่าจะสอนได้อย่างไร จะสอนได้อย่างไร

การสอนจิตแก้จิตนี้หลวงปู่มันยังบอกเลย การแก้จิตนี้ยากนะ คนไม่เป็นแก้ไม่ได้นะ ถ้าคนไม่เป็นก็เหมือนเราเนีย ใครพูดอะไรมาก็เหมือนกัน ก็จับต้องได้เหมือนกัน จับใส่กระสอบมาเหมือนกันไง แล้วก็จับต้องได้อย่างนี้ แล้วไม่ใช่ได้อย่างไร วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้ชัด ๆ เนีย แต่ไม่ใช่ ไม่ใช่ ถ้าใช่แล้วไม่ได้จับมา มันเป็นปัจจัยตั้ง มันเกิดขึ้นจากความรู้จริง แล้วความรู้จริงเนียเรียกภาวนามยปัญญา ใอันมันสุดมยปัญญา

ฉะนั้นเวลาพูดธรรมะนะ เราพูดแล้วเนีย อย่างเพิ่งไปเครียด อย่างเพิ่งไปวิตกกังวล ฟังนะ แล้วกลับไปพิจารณา แล้วเอามาเป็นประโยชน์กับเราไง ดูหนังดูละครเอามาเปรียบเทียบกัน พระพุทธเจ้าบอกกาลามสูตร อย่าให้เชื่อ อย่าให้เชื่อพระพุทธเจ้าสอน อย่าให้เชื่อใด ๆ ทั้งสิ้น ฟังสิ่งนี้แล้วเอาไปเทียบเคียงกับผลปฏิบัติของเรา อย่าเพิ่งเชื่อว่าเราพูดจริงหรือไม่จริง เทียบเคียงเอาประสบการณ์จริงอันนั้น ถ้าประสบการณ์นั้นเกิดขึ้นมานะ โอ้ อันเดียวกันเลย

หลวงตาท่านพูดกับพระประจำตอนเราอยู่กับท่าน ท่านบอกว่าปฏิบัติไป ถ้ารู้จริงแล้วจะกลับมาราบศพผม ท่านพูดอย่างนี้เลย คิดดูสิ กว่าท่านจะร่วงไปนี่เวลาก็สิบปี แล้วเราปฏิบัติไปกว่าจะถึงนะ ถ้าเราถึงแล้วเราจะไปกราบ กราบขอขมาท่านเลย ท่านบอกนะ เชื่อไม่เชื่อเก็บไว้ก่อน แล้วถ้าถึงเวลาแล้วจะมาราบศพ คือท่านตายไปแล้ว เรายังไม่ทันเลย วุฒิภาวะของจิตยังไม่ถึง ถ้าถึงแล้ว

จะกราบขอมาเลย เห็นไหมท่านอาจหาญขนาดนั้น ท่านไม่ได้สนใจว่าเราจะเห็นจริงหรือไม่เห็นจริง จะเชื่อหรือไม่เชื่อนะ แต่ท่านพูดความจริงไว้ก่อน

ถ้าเราปฏิบัติความจริงก็คือความจริงอันเดียวกัน แล้วเราจะไปกราบขอมาท่าน นี่พูดให้กำลังใจ ฉะนั้นค่อย ๆ ทำไป พยายามตั้งสติ แล้วบางอย่างที่มันเป็น มันส่งเสริมกิเลส พยายามทอนมันออก แล้วปฏิบัติไปเดียวจะเห็นความ... อันที่มันหายไปอย่างนี้ กับถ้ามันหายจริง เราจะมาเทียบกันได้เลย อันไหนจริง อันไหนปลอม แล้วเราเองเป็นผู้ปฏิบัติจริง มันจะเป็นประโยชน์กับเราเนาะ เอวัง